

MUSCI (vervolg)	1	2	3
Rhytidiadelphus squarrosus	x	x	x
Sphagnum fimbriatum	x	.	x
" palustre	x	.	x
" squarrosus	x	.	.
Streblotrichum convolutum	.	x	.
Tetraphis pellucida	.	.	x
HEPATICAE	1	2	3
Calypogeia muelleriana	x	.	x
Lepidozia reptans	.	.	x
Lophocolea bidentata	x'	x'	x
Pellia epiphylla	x	x	x

DE MOSFLORA VAN OSS EN OMGEVING

door C.J. Booy

In de jaren 1945-1955 werd de omgeving van Oss op vele excursies verkend en werd vooral de mosflora geïnventariseerd. Sindsdien heeft de tijd ontbroken het verzamelde materiaal uitvoerig te bewerken. Om floristische gegevens niet verloren te laten gaan volgt onderstaand een lijst van het gedetermineerde materiaal, aangevuld met notities die in het veld gemaakt zijn.

Terreinbeschrijving

Het bestreken gebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Maas en is verder ingesloten door de lijnen Lith-Nuland-Vorstenbosch-Zeeland-Reek-Herpen-Haren-Megen.

Vanzelfsprekend is dit grote gebied niet in alle onderdelen nauwkeurig bestudeerd; bepaalde interessante terreinen werden vele malen bezocht.

A. Het gebied langs de Maas, ten noorden van de Wetering.

Hier hadden vooral typische kleimosjes de aandacht, be-

nevens de begroeiingen van slootkanten, bruggetjes en duikers. We onderscheiden dit gebied in:

- A1. De z.g. Oyense Zeedijk met o.a. *Fissidens exilis* en *Ephemerum serratum*.
 - A2. De polders tussen Lithoijen en de Hertogswetering waarin ook *Ephemerum* voorkomt.
 - A3. Het gebied ten noorden van de Wetering om Haren met eveneens *Fissidens exilis* en waarin is gelegen
 - A4. een betonnen muurtje om een wiel bij de Stijbeemden. Dit muurtje is ca. 70 m lang en steekt met zijn hoogte van ca. 20 cm nauwelijks boven het gras uit. Het had een rijke mosbegroeiing. Van de 20 waargenomen soorten noemen we o.a. *Didymodon rigidulus* en *Orthotrichum cupulatum*.
- B. Tussen de Wetering en de spoorlijn Den Bosch - Nijmegen ligt een strook kleiig zand die we verdelen in:
- B1. Het gebied bij Nuland dat op een excursie met Fr. Benjaminson in 1948 werd verkend. Dit gebied is gedeeltelijk zuiver zandgrond.
 - B2. Het weidegebied ten westen van Oss.
 - B3. Een rijk stukje loofbos en omgeving juist ten zuiden van de spoorlijn tussen Oss en Geffen, genaamd de Bus.
 - B4. Het weidegebied ten noorden van Berghem. Zeer smalle weilandjes, gescheiden door meest elzenhagen. De grond bevat veel ijzeroer.
 - B5. De Eerfdijk bij Herpen.
- C. Bezuiden de spoorlijn ligt een gebied van grotendeels tot rust gekomen stuifzand, gedeeltelijk als cultuurgrond in gebruik, gedeeltelijk bebost. Hierop ligt de plaats Oss zelf (C1). Op sommige terreinen is het stuifzand nog in beweging (C7, C8 en C9). We onderscheiden in dit gebied:
- C1. De stad Oss zelf met bemoste muurtjes. Op een fabrieksterrein bevond zich een koeltoren voor koelwater, waar naast *Marchantia* ook *Platyhypnidium* voorkwam.
 - C2. Het gebied ten z.w. van Oss, benoorden de grote weg, uitgezonderd C7.
 - C3. Het gebied ten zuiden van Oss, vanaf de Ruwaard tot aan de Voorste en Achterste Heide.
 - C4. Het beboste deel ten zuiden en z.o. van Oss (met berken en vogelkers).
 - C5. Een daarin gelegen parkachtig stukje bos met spar, *Thuja* en *larix* ten zuiden van het Ganzenven. Hier werd o.a.

Ptilium crista-castrensis aangetroffen.

- C6. Het beboste gebied bij Reek.
- C7. Stuifzandgebiedje ten oosten van Geffen.
- C8. Idem, ten zuiden van Groot-Koolwijk.
- C9. Idem, bij Bedaf bij Nistelrode, met o.a. *Buxbaumia*.
- D. Tussen de onder C genoemde terreinen liggen uitgestrekte lage gedeelten, welke vrijwel geheel ontwaterd en in cultuur gebracht zijn. Het oorspronkelijk moerassige karakter van deze streek is nog vaak te onderkennen. Hierin onderscheiden we vier gebieden:
 - D1. Het terrein juist ten noorden van Vinkel.
 - D2. De terreinen ten zuiden van Heesch en bij Nistelrode (Lage Wijst, Het Lijk, Nistelrodesche Broek, Het Loo).
 - D3. Een gebied van oorspronkelijk vochtige heide ten zuidoosten van Oss (Rijssvennen).
 - D4. Idem, maar meer oostelijk: Lage Heide en Munse Heide.

Legenda:

De met een x aangegeven soorten bevinden zich in herbarium;
de met een o aangegeven soorten zijn veldnotities.

Summary:

In the period 1945-1955 several excursions were made in the environments of Oss, about 25 km southwest of Nijmegen. The area consists of lowland with clay south of the river Maas, mainly pasture and meadow land (a), sand with some clay (B), more pure sandy soil, partly arable land, partly woodland (C) and reclaimed brookland, partly heather (D).

A list gives the species found in the various areas and determined either in the field (o) or afterwards and kept in a herbarium (x).

MUSCI

	A				B					C									D			
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4
Amblystegium juratzkanum	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" serpens	.	.	x	x	x	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.
" varium	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Astomum crispum	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Atrichum undulatum	.	.	x	.	o	x	.	x	.	.	x	x	.	x	o	.	.	.	.	x	.	.
Aulacomnium androgynum	x	.	o	.	o	.	.	x	.	.	o	.	.	.	.	.	.	o	.	.	o	.
Barbula unguiculata	.	.	.	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.
" vinealis	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Brachythecium albicans	.	.	o	.	o	o	.	.	.	.	o	o	o	.	.	.	.	o	.	o	o	.
" rutabulum	.	.	x	x	o	x	.	x	.	o	x	x	.	x	x	.	.	o	o	x	.	.
" salebrosum	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" velutinum	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.
Bryum argenteum	.	x	x	x	o	o	.	o	.	x	.	o	o	o	.	.	.	.	.	o	.	.
" caespiticiu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
" capillare	.	x	x	x	.	.	.	o	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" inclinatum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Buxbaumia aphylla	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.
Calliergon cordifolium	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
" stramineum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Calliergonella cuspidata	x	.	x	.	o	o	.	x	.	.	.	.	.	o	.	.	.	.	.	x	x	.
Campylopus flexuosus	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.
" fragilis	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" var. pyriformis	.	.	.	.	x	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Ceratodon purpureus	.	.	x	x	o	x	.	x	x	o	x	o	o	o	o	x	o	o	o	x	o	x
Climacium dendroides	.	.	x	.	x	o	.	o	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	o	.
Dicranella cerviculata	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x
" heteromalla	.	.	.	.	o	x	.	x	.	.	x	o	x	.	x	.	.	o	o	o	x	.
Dicranoweisia cirrata	x	.	.	.	o	.	.	x	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.
Dicranum polysetum	.	.	.	.	o	.	.	.	.	.	.	x	o	.	x	.	o	.	.	.	.	.

MUSCI (vervolg)	A				B					C									D			
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4
Dicranum scoparium	.	.	.	.	0	.	.	.	.	.	0	0	0	0	0	0	x	.	0	x	x	x
Didymodon rigidulus	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Drepanocladus aduncus	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x
Ephemerum serratum	x	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fissidens bryoides	x	.	x	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	x	.	.
" exilis	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" taxifolius	x	x	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fontinalis antipyretica	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Funaria hygrometrica	.	.	.	.	.	0	.	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Grimmia pulvinata	.	x	0	x	x	.	.	0	.	x	.	.	.	.	x	.	.	.	.	x	.	.
Homalothecium sericeum	.	.	x	x	0	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
cf Hymenostomum microstomum	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Hypnum cupressiforme	x	.	x	x	x	.	.	x	.	.	x	0	x	0	0	x	.	0	0	x	0	.
Isopterygium elegans	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Isothecium myosuroides	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Leptobryum pyriformis	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Leptodictyum riparium	.	.	0	.	x	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Leskea polycarpa	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Leucobryum glaucum	.	.	.	.	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Leucodon sciuroides	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mnium affine	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
" hornum	.	.	.	.	0	.	0	0	.	0	0	0	x	.	.	.	.	0	0	x	.	.
" punctatum	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" undulatum	.	.	.	.	.	.	x	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	.	.
Orthotrichum affine	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.
" anomalum	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" cupulatum	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" diaphanum	.	.	x	.	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	x	.	.
" lyellii	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Oxyrrhynchium praelongum	x	.	x	.	x	x	x	x	.	0	0	0	0	.	0	.	.	0	0	x	x	.

MUSCI (vervolg)

MUSCI (vervolg)	A				B					C									D				Σ
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4	
Oxyrrhynchium speciosum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	Σ
Phascum cuspidatum	.	x	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Philonotis spec.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	
Physcomitrium pyriforme	.	.	.	.	.	.	x	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	
Plagiothecium denticulatum	.	.	.	.	.	.	o	x	.	.	.	o	.	.	.	.	.	.	o	o	.	.	
Platyhypnidium riparioides	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Pleuridium subulatum	x	x	x	.	.	x	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Pleurozium schreberi	.	.	.	.	o	.	.	o	.	.	o	.	o	o	o	o	.	o	.	o	o	.	
Pogonatum aloides	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	x	.	.	x	.	.	.	x	.	.	.	
" nanum	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Pohlia camptotrachela	.	.	.	.	o	.	x	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
" grandiflora	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	
" nutans	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	o	.	.	.	.	x	.	.	o	o	.	.	
Polytrichum commune	.	.	.	.	o	x	.	.	.	.	.	o	x	o	o	.	o	.	o	o	x	.	
" juniperinum	.	.	.	.	o	o	.	.	.	.	o	o	o	.	o	o	.	o	o	o	.	.	
" piliferum	.	.	.	.	.	.	.	x	.	o	x	o	o	o	o	o	.	o	o	o	x	.	
Pottia truncata	x	x	x	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Pseudoscleropodium purum	.	.	x	.	o	o	.	o	.	.	o	o	o	x	o	o	.	.	o	o	o	.	
Ptilidium crista-castrensis	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	
Racomitrium canescens	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	o	.	.	.	.	o	.	x	.	.	.	.	
Rhynchostegium confertum	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Rhytidiadelphus squarrosus	x	.	x	.	o	x	.	o	.	.	o	.	o	.	o	.	o	.	o	o	x	.	
Schistidium apocarpum	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Sphagnum compactum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	x	
" cuspidatum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	
" fimbriatum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	
" palustre	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	
" subsecundum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	
var. auriculatum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
" subsecundum var. obesum.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	x	

MUSCI (vervolg)	A				B					C									D			
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4
Thuidium tamariscinum	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.
Tortula intermedia	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" laevipila	x	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" muralis	.	.	x	x	x	x	.	x	.	.	x	.	o	.	.	.	.	.	x	o	x	.
" " var. aestiva	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" papillosa	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" ruralis var. ruraliformis.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zygodon viridissimus	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
HEPATICAE																						
Calypogeia trichomanis	.	.	.	.	o	.	.	x	.	.	.	x	.	x	.	.	.	.	x	x	x	.
Cephalozia bicuspidata	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Cephaloziella rubella	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" cf. starkei	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.	x	.	x	.	x	.	.	.
Diplophyllum albicans	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	x	x	.	.
Frullania dilatata	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Gymnocolea inflata	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	x	o	.	.	x	x	x	.	.	.	.
Isopaches bicrenatus	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.
Lepidozia reptans	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Lophocolea bidentata	x	.	x	.	.	.	.	x	.	.	.	o	o	.	o	.	.	.	.	o	x	.
" cuspidata	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
" heterophylla	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.	.	.	.	.	x	o	.	.
Lophozia ventricosa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Marchantia polymorpha	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Pellia epiphylla	.	.	.	.	o	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.
Ptilidium ciliare	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	o	o	o	o	.	x	o	.	.	.	.	.
Riccia fluitans	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Scapania compacta	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	x	.	.	.	.
" nemorosa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.